

EN FØRER BLIR TIL

100680

En kjent beundrer sendte Quisling dette kortet i 1933. «Dessverre vil nok ikke nordmenn marsjere slik som tyskerne efter trommer og fløyter. Men Hellig Olavs merke skal seire som Svastika alltid gjør!», mente kortskriveren.

Da Vidkun Quisling ble dømt til døden i oktober 1945, var det i egenskap av brutalt maktmenneske. Han strebet etter å herske, mente retten. I sin blændende prosedyre slo sakens aktor, Anneus Schjødt, fast at tiltalte var drevet av en ulmotståelig trang til å oppnå makt over andre.

Av HANS FREDRIK DAHL

I dag må vi kunne slå fast at Quisling slett ikke ble drevet av maktbegjær. Han ble snarere drevet av et kall, en følelse av at Gud hadde gitt ham den skjebnesvangre oppgave å redde fedrelandet fra katastrofen.

Næring av kall

Både Quislings karakter og oppvekst var slik at hans kalls-tanker ble kraftig næret. Det viser brevene fra nærmeste familie, slik det framgår av hans nyoppdagede arkiv. Arkivet viser dessuten at han i året 1932 — da han var 42 år gammel — fikk visse grunner til å tro at han var utvalgt til å frelse Norge.

I april dette året holdt Quisling som forsvarsminister i Bondepartiets regjering en tale i Stortinget som vakte oppsikt landet rundt. Et frontalattakk mot Arbeiderpartiet og NKP, med påstander om at de to partier drev illojal undergraving av lov og grunnlov med økonomisk støtte fra Moskva.

Rabalder

Talen førte til politisk rabalder, med spesialkomité i Stortinget og fornyet fiendskap mellom Quisling og arbeiderbevegelsen. Alt sammen ting som er godt kjent fra den historiske og politiske litteratur.

Hva som ikke har vært kjent, er den enestående responsen Quisling selv fikk på sin tale. Telegrammer og blomster strømmet inn til han og Maria i Erling Skjalgssons gate 28. På Quislings bord hauget takkebrevene seg opp. Bondelag, skogelag og skytterlag over hele landet hyldet den modige statsråd. Ukjente mennesker i hundrevis betrodde Quisling at de hadde fått tilbake troen på Norge, fordi en politiker endelig hadde vist mot til å ta et oppgjør med de revolusjonære.

Dikterord

«Jeg kan ikke tilbakedholde min begeistring», skrev forfatteren Johan Bojer, som fant en «stor og sterk karakter» bak forsvarsministerens ord.

«Du er det eneste mandfolk i landet», skrev en offisersvenn, kaptein Knudsen i Trondheim. «Deres avsløring bevirker at revolusjonen er stoppet for denne gang», mente bankier P. A. Anker — «tusenvis er Dem takknemlig for det. De har resit merket vi støtter oss til.» Erklærte 500 framfattede bygdefolk i Torpa. «Første runde i Deres favor», bemerket direktør Thorry Klær. «Jeg er Deres mand», erklærte en annen industrileder, Per Kierulf. Alle så hans sak som en kamp, de fleste sa seg også villige til å følge ham videre.

Vidkun Quisling ble drevet av et kall, en følelse av at Gud hadde gitt ham den skjebnesvangre oppgave å redde fedrelandet fra katastrofen.